

Päänsärky voi olla merkki vaarasta

Räjähtävä, äkillisesti alkava, takaraivopäänsärky on merkki siitä, että potilaan on hakeuduttava nopeasti hoitoon. Päänsärky on erittäin yleistä. Tavallisimmin sen aiheuttavat joko migreeni tai niskalihaspäänsärky.

Päivystysluonteista neurologin tutkimusta ja hoitoa vaativan päänsärlyn tunnusmerkkejä ovat räjähtävästi alkava, kova takaraivokipu, kova päänsärky, johon liittyy korkea kuume tai myös jatkuva oksentaminen.

Nopeaa tutkimusta vaativat myös päänsärky, johon liittyy neurologisia puutosoireita kuten esimerkiksi raajojen voimattomuutta, puheen takeltelua tai kouristuskohtauksia; päänsärky, joka provosoituu ponnistuksella; päänsärky ja pahoinvointi, joka herättää potilaan öisin tai päänsärky, joka on pitkäkestoisista ja pahenee jatkuvasti. Jonkun tällaisen oireen ilmetessä on syytä hakeutua pikaisesti lääkärin vastaanotolle.

Kova, äkillisesti alkava, aiemmasta poikkeava takaraivokipu voi olla merkki kallon sisäisestä, niin

sanotusta lukinkalvonalaisesta verenvuodosta. Usein siihen liittyy niskajäykkyyttä, oksentelua, silmien valonarkuutta ja jopa tajuttomuutta. Tilanne vaatii aina päivystysluonteista aivojen kuvantamista, jotta mahdollinen verenvuoto todetaan ajoissa ja sen taustalla mahdollisesti oleva aivoverisuonipullistuma voidaan hoitaa kirurgisesti uusintavuodon ehkäisemiseksi.

Kova päänsärky, niskajäykkyys, oksentelu ja korkea kuume voivat viitata aivokalvontulehdukseen. Suurin osa aivokalvontulehduksista on kuitenkin virusten aiheuttamia ja itsestään hyvin paranevia. Potilas täytyy kuitenkin tutkia, jotta vakavampi, bakteeriperäinen aivokalvontulehdus saadaan poissuljettua ja läikehoito nopeasti aloitettua.

Kun potilaalla on jatkuvasti paheneva päänsärky tai ponnistuksen provosoiduista päänsärkykohtauksista on käynti neurologin vastaanotolla aiheellinen kallon sisäisten prosessien kuten kasvainten ja aivoselkädinnekierrohäiriöiden poissulkemiseksi. Usein myös aivojen magneettikuvaus on tällöin paikallaan.

Huolimatta siitä, että päänsärky voi olla erittäin tuskallista ja saattaa aihe-

uttaa potilaalle huomattavaakin haittaa, sen taustalta löytyy onneksi aika harvoin mitään hengenvaarallisia syitä.

Jatkuvasti pahenevan ja poikkeuksellisen, äkillisen päänsärlyn aiheuttaja on aina kuitenkin syytä selvittää.

Päänsärkyä melkein kaikilla

Päänsärkyä esiintyy joskus lähes kaikilla ihmisillä. Se on yleisin neurologinen oire ja myös merkittävä terveysongelma.

Yleisimmät syyt päänsärkyyn ovat migreeni ja tensionaalinen päänsärky eli niskalihaspäänsärky. Niiden yhteinen osuus kaikista päänsärkyistä on yhteensä noin 90 prosenttia.

Migreeni on yleisin yksittäinen kohtausmainen päänsärlyn aiheuttaja. Tasainen, pitkäkestoisempi särky on taas useimmiten tensionaalista. Potilaalla voi olla myös molempia särkytyyppejä yhtä aikaa.

Migreenin tyypillisiä oireita ovat jyskyttävä toispuoleinen päänsärky,

valonarkuus, pahoinvointi ja oksentelu sekä rasituksen pahentava vaikutus. Osalla potilasta esiintyy ns. aurooireita; joista tyypillisimpiä ovat erilaiset näköhäiriöt. Tensionaalinen särky on puolestaan tasaisempaa jomotusta, vihlontaa tai puristavaa tunnetta ohimoilla. Pää tuntuu raskaalta ja iho kosketusaralta. Huimaus on myös yleistä tensionaalista särkyä potevilla.

Migreenin tai tensionaalisen päänsärlyn toteaminen on tärkeää, jotta potilas saa oikean hoidon ja potilaalle voidaan antaa elämäntapaohjeita, millä kohtauksia voidaan välttää. Usein myös jo pelkkä tieto siitä, ettei taustalla ole mitään vakavampaa aivosairautta helpottaa potilasta.

Laura Kupila
LL, neurologian
erikoislääkäri

Laura Airas
LT, neurologian
erikoislääkäri

**PULSSIN
NEUROCENTER**